

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ,
perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa**

Et In octo Partes ... distincta ...

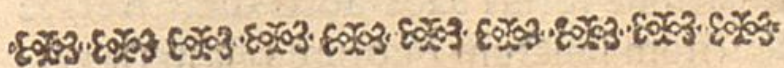
De Poenitentia Et Reliqvis Sacramentis

Vindalium, 1646

Cap. VI. De ministro sacramenti poenitentiaë.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38867

DE POENITENTIA. CAP. VI. 83
tum illud satisfaciendi, quòd aliàs dixi-
mus pertinere ad essentiam huius sacra-
menti, non dubito quia illud, vt sic, ad
dictos effectus suo modo concurrat.

CAPV.T VI.

De Ministro Sacramenti Pœnitentiæ.

SECTIO I.

*De ijs qua in Ministro requiruntur ordi-
ne, iurisdictione approbatione,
scientia.*

CONCLUSIO I.

NVLLUS potest validè conferre hoc sa-
cramentum, nisi sit Sacerdos,
habeatque iurisdictionem in foro inter-
no.) Prior pars est de fide definita in va-
rijs Concilijs, ac speciatim in Trident.
sess. 14. can 10. Potestque sufficienter pro-
bari ex verbis illis Ioan. 20. Accipite
Spiritus sanctum, quorum remiseritis
peccata, &c. ea enim intelliguntur de po-
testate remittendi peccata in Sacramen-
to Pœnitentiæ, idque non tantum quoad

D 6

poenam, sed etiam quoad culpam; fueruntque dicta Apostolis, solisque eorum in Sacerdotio successoribus, ut constat ex communi sensu Ecclesiæ, quæ ideo in ordinatione solius Sacerdotis dicit, *Accipe Spiritum sanctum, quorum remiseras peccata, remittantur eis, &c.* Congruum etiam fuit, ut ille solus qui habet potestatem in corpus Christi verum, haberet potestatem quoad forum internum, in corpus Christi mysticum.

Hinc autem sequitur, hominem in mortis periculo constitutum, deficiente Sacerdote, non teneri inferioribus clericis, aut laicis confiteri: nam cum talis confessio non possit esse sacramentalis, neque vllum effectum habeat ex opere operato, nemo tenetur eo modo confiteri: quia confessio sola quæ ordinatur ad absolutionem sacramentalem est præcepta.

Contra hanc partem obiici solet cap. *Fures*, de furtis, ubi præcipitur, ut fur communionem non priuetur, si presbytero, vel diacono fuerit confessus. Respondeo, hunc locum non esse ita intelligendum, ut fur possit sacramentaliter à diacono absolui, sicut potest à presbytero, sed ita ut diaconus teneatur furi Eucharistiam administrare, si ille dederit signa poeni-

DE POENITENTIA. CAP. VI. 85
tentia, quod est aliquo modo se peccatorem confiteri.

Posterior pars eaidenter colligitur ex Concilio Trident. sess. 14. cap. 7. ibi enim docetur, nullam esse absolutionem, quæ profertur à Sacerdote, qui nullam habet iurisdictionem. Vnde necessariò sequitur, ut quis validè absoluat, non sufficere quod sit Sacerdos, sed prætereà requiri, ut iurisdictionem habeat in poenitentem: siue ea sit ordinaria, qualis est in summo Pontifice, Episcopis, & Parochis, siue ea sit delegata, qualis requiritur in Religiosis.

Rationem etiam Concilium indicat ibidem, cum ait, quia natura & ratio iudicij exigit, ut sententia in subditos tantum feratur, supposito quòd in præcedenti capite dixerit, absolutionem sacramentalem esse adinstar actus iudicialis, quo à Sacerdote velut à iudice sententia pronunciat; ex his enim manifestè sequitur, necessariam esse iurisdictionem ad hoc iudicium. Imò cum absolutio instituta fit à Christo per modum iudicij, consequens est ad valorem huius sacramenti, iurisdictionem ex iure diuino necessariam esse.

Ista autem intelliguntur cum duplici exceptione, quarum prima est de articu-

lo, seu periculo mortis: in eo enim quilibet Sacerdos, etiam iurisdictionem aliunde non habens, validè absoluerè potest à quibuslibet peccatis & censuris; imò hoc verum esse de Sacerdote excommunicato, suspensò, & non tolerato ab Ecclesia, dictum est vbi de sacramentis in genere.

Secunda exceptio est de peccatis venialibus, item de mortalibus aliàs ritè confessis, & directè remissis: ab iis enim simplex Sacerdos, idest qui non habet iurisdictionem ordinariam, aut aliàs delegatam, absoluerè potest; vt patet ex praxi Ecclesiæ, & communi Theologorum sensu.

Ex dictis collige, vt quis remittat alicui peccatum, in sacramento Poenitentia, duplicem potestatem requiri; vnã ordinis, quæ nihil aliud est quam character Sacerdotalis, quo quis à Deo deputatur, vt possit hominem iudicare in foro conscientia; aliam iurisdictionis, quæ confertur, vel per collationem alicuius beneficii Ecclesiastici, quo quis aliorum superior fit; vel per concessionem Ecclesiæ, qua scilicet potestatem habens ordinariam, dat alicui facultatem suos subditos absoluendi.

CONCLUSIO II. Iurdictio:

DE POENITENTIA. CAP. VI. 87

ordinaria in hoc foro, competit summo Pontifici, Episcopo & Parocho.) Hoc paucis declarandum, In primis summus Pontifex, esto ab hominibus eligatur, iurisdictionem ordinariam immediatè accipit à Christo, iuxta illud Matth. 16. Tibi dabo claves regni cælorum, &c, id enim non tantum pro Petro, sed etiam pro reliquis summis Pontificibus dictum est, vt docent Theologi.

Ea autem iurisdictione, sicut non datur ab hominibus, ita non dependet ab vlla alia hominum iurisdictione, sed potius omnes ab ea pendent, estque vniuersalis, extendens se ad omnes fideles, quos Pontifex siue per se, siue per alios, tanquam oues Christi pascere debet, vt intelligitur ex verbis illis Christi Ioan 11. Pisce oues meas; quæ etsi dicta fuerint Petro, ad ipsius successores extenduntur: cum Ecclesia non minùs egeat pastore post mortem Petri, quam eo viuente.

Secundò Episcopus habet iurisdictionem ordinariam in foro conscientie: ea enim annexa est eius officio; siquidem eò ipsò quod quis alicuius loci Episcopus efficitur, accipit iurisdictionem in omnes fideles suæ dioecesis. Est autem obseruandum, institutionem Episcoporum esse de iure diuino, quatenus Christus ordi-

navit ut in Ecclesia essent Episcopi; tum ad conferenda sacramenta, quæ solum ab ipsis administrari voluit; tum ad regendas particulares Ecclesias, quas Romana vocaret in partem sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Cæterum an eorum etiam iurisdictio oriatur immediate à Christo, an verò à summo Pontifice aliis expendendum relinquo.

Tertio iurisdictio ordinaria in foro conscientiae competit Parocho, ut omnes communiter sentiunt: sicut enim eò ipso quòd aliquis creatur Episcopus alicuius dioecesis, accipit potestatem in omnes qui in ea habitant; ita eò ipso quòd aliquis constituitur Parochus, habet iurisditionem in eos omnes, qui in tali Parochia commorantur. Quod intellige, nisi quis ab illius iurisditione legitime exemptus sit.

Vbi notandum est Parochum posse absolvere à peccatis suum subditum, in aliena Parochia: quia cum persona iudicanda sit, datur iurisdictio in illam, ubi cumque sit, dummodo habeat domicilium firmum in Parochia absolventis: hoc enim suppono. Similiter etiam Episcopus absolvere potest suum subditum, in aliena dioecesi. Eò vel maxime, quia cum iudicium istud sit voluntarium, sic

DE POENITENTIA. CAP. VI. 89

sine strepitu, atque adeò extra proprii loci terminos legitimè exerceri potest.

Cæterum ad tres illos iurisdictionis ordines iurisdictiones omnes ordinariæ reduci possunt. Iurisdictionis quidem summi Poenitentiarij Papæ, & Legati à latere ad primum : ad secundum verò reducuntur Vicarij Generales Episcoporum, Abbates, qui à iurisdictione Episcoporum sunt liberi; Generales, & Prouinciales inter Religiosos : ad tertium verò Vicarius perpetuus Parochi, Archipresbyter, Priores religiosorū, & Guardiani, alijque immediatè habentes curam animarum.

CONCLUSIO III. Ut valida sit confessio, sufficit licentia Parochi, sine licentia Episcopi aut summi Põtificis; & econtrà sufficit licentia summi Pontificis, sine licentia Episcopi, aut Parochi.) Prior pars probatur: nam fideles tenentur tantum confiteri proprio Sacerdoti, aut de licentia illius. Ergo sicut quis satisfacit præcepto Ecclesiæ, dum confitetur proprio Parocho, sine licentia alterius, quia ille censetur proprius Sacerdos : ita dum ex licentia Parochi, alteri confitetur; dummodo tamen ille sit approbatus ab Episcopo: hoc enim ita intelligendum esse, iuxta decretum Conc. Trident. sess. 23. cap. 15. de reformat. iam suprà cap. 21. monuimus.

Posterior pars probatur ex dictis: nam si sola Parochi licentia sufficit ad valorem confessionis, sine licentia Pontificis Maximi, aut Episcopi; cur non sufficiet licentia summi Pontificis, sine licentia Episcopi, vel Parochi? Nonne Pontifex potest audire per seipsum confessionem cuiuslibet fidelis, sine licentia vllius Episcopi, aut Parochi? Quæ igitur ratio est, cur potestatem illam non possit alteri delegare; ita vt confessio valeat, sine licentia Episcopi, aut Parochi? Quod autem dicimus de summo Pontifice respectu omnium fidelium, proportionem seruata sentiendum est de Episcopo, respectu eorum qui in ipsius dioecesi habitant: ita vt ad confessionis valorem sufficiat illius licentia, sine licentia Parochi.

Notandum autem, eum qui in Paschate confessus est Religioso, habenti priuilegium à summo Pontifice, audiendi fidelium confessiones, non teneri iterum proprio Parocho, vt præcepto Ecclesiæ satisfaciatur, sed per confessionem factam, tali præcepto satisfacisse. Ita tradunt communiter Theologi, probantque ex variis Bullis Romanorum pontificum, quæ in gratiam Regularium latae sunt. patet etiam ex vsu inter Catholicos ubique locorum, recepto, qui sine temeritate damnari non potest.

DE POENITENTIA. CAP. VI. 91

Dices primò, priuilegium non dari alicui in præiudicium alterius; daretur autem, si fideles confessi Religiosis, non tenerentur confiteri proprio Parocho; tum propter alias rationes, tum quia Parochus non posset agnoscere vultum pecoris sui, & iudicare, an fideles digni essent, quibus Eucharistia administraretur. Respondeo nullam fieri iniuriam Parocho, quòd Papa, vel Episcopus quibus ipsius iurisdic-tio aliquo modo est subordinata, per se fidelium sibi subditorum confessiones audiant: Ergo neque quòd id præstent, per alios ab ipsis deputatos, cum non minus hoc, quam illud agere possint. Et satis est quòd ipsi hanc, aut illum iudica-uerint idoneum ad Eucharistiam recipendam: eorum enim sententiæ Parochus stare debet, & tutus est in conscientia.

Dices secundò, in cap. Omnis vtriusque sexus, præcipi, vt quilibet semel in anno, confiteatur proprio Sacerdoti, aut alicui de illius licentia. Respondeo, per proprium Sacerdotem ibi non ita intelligi Parochum, vt superiores excludantur: si enim hoc ita esset, sequeretur nullum posse in Paschate confiteri Episcopo, aut etiam summo Pontifici, sine Parochi licentia, quod absurdissimū est. Per proprium ergo Sacerdotem intelligendus est

omnis ille qui non est alienus. id est, omnis, ille qui habet iurisdictionem ordinariam in hoc foro, cuiusmodi sunt summus Pontifex, & Episcopus. Quare satis est confiteri illis, aut de eorum licentia, quæ pœnitentibus concessa censetur, eò ipsò quo aliquos, ad cõfessiones eorũ audiendas, deputauerint. Porro quamuis hæc ita se habeant, debent aliquãdo Regulares, ob bonum pacis, iuri suo sponte cedere; præsertim in iis locis ubi inter ipsos, & Parochos, occasione confessionis Paschalis, graues turbæ excitari solent. Imò libenter ipsis author essem, vt à confessionibus sæcularium audiendis omnino abstinerent, saltem quando suppetit copia aliorum Sacerdotum; qui eo officio ritè, & cum animarum fructu defungi possunt. Verùm vnusquisque in suo sensu abundat.

CONCLUSIO IV. Iurisdictione non confertur per ratihabitionem de futuro, neque per consuetudinem propriè loquendo.) Prior pars probatur, quia ad valorem absolutionis requiritur, vt Sacerdos dum absoluit, habeat iurisdictionem: atqui dum Pastor ratificat absolutionem antea prolatam, non efficit vt absoluens haberet iurisdictionem, quando de facto absoluit. Ergo non efficit vt ab-

Solutio præterita sit valida.

Confirmatur: nam qui absoluit sub spe ratihibitionis futuræ, absoluit conditionatè, si nimirum talis consenserit; absolutio autem prolata sub conditione de futuro contingenti, est inualida, ut diximus ubi de sacramentis in genere: quia dum profertur absolutio, conditio non adest; quando autem postea conditio existit, non iteratur absolutio. Ergo talis absolutio confertur omnino inualidè.

Dices, in iure ratihibitionem retrahì, & mandato de præsentì comparari. Vnde sequitur perinde esse, si absolutio præterita rata habeatur ab ordinario Pastore, ac si daretur ex illius mandato. Respondeo regulam illam habere locum in iis, quæ possunt pendere à conditione aliqua de futuro; quales sunt contractus humani: at verò absolutio non pendet ab aliqua eiusmodi conditione, ut dictum est.

Secunda pars declaratur, & probatur: nam duobus modis introduci potest consuetudo audiendi confessiones, primò scientibus, & repugnantibus superioribus; secundò iis scientibus, & non contradicentibus, cum facilè possint. Priori modo clarum est iurisdictionem non da-

ri, quia superior non consentit, ad quem solum spectat eam conferre; & idem dici si consuetudo usurpetur, superiore prorsus inscio. Posteriori autem modo iurisdic-
 tio confertur, non quidem ab ipsa consuetudine; siquidem consuetudo est inferiorum, qui iurisdictionem dare non possunt. Datur ergo iurisdic-
 tio ab ipsis superioribus per consensum tacitum, & consuetudo est indicium sufficiens talis consensus; quia eò ipsò quòd iis videntibus, nec reclamantibus iurisdic-
 tio usurpatur, prudenter existimari potest, eos consentire, ut ita fiat.

CONCLUSIO V. Ad valorem ab-
 solutionis requiritur, ut iurisdic-
 tio Sacerdotis non sit impedita, per censuras Ec-
 clesiasticas.) De hoc non est difficultas,
 quia non posse uti iurisdictione, perinde
 est moraliter loquendo, ac ea carere:
 sicut idem est non posse è vagina ensem
 educere, & eo carere. Ut autem hæc re-
 solutio clarior euadat.

Notandum est iurisdictionis usum im-
 pediri per censuras Ecclesiasticas, nimi-
 rum per excommunicationem, suspensio-
 nem, & interdictum; non quidem in om-
 nibus casibus, sed tantum in duobus, qui
 à Concilio Constantiensi designati fue-
 runt. Quando scilicet quis nominatim, &

DE POENITENTIA. CAP. VI. 95

publicè est excommunicatus, aut alia censure ligatus, & quando censura incurritur ob percussione[m] clerici, adeò notoriam, vt nulla tergiversatione celari possit, aut iuris suffragio excusari.

Porro vt quis dicatur talem incurrisse censuram, ob quam in participatione sacramentorum vitari debet, requiritur primò vt nominatim, id est, expresso ipsius nomine, aut certè appositis variis signis, illum certò demonstrantibus, declaretur excommunicatus, aut suspensus ab omni usu Ecclesiastici officij, vel speciatim administrationis sacramentorum. Vnde si Iudex excommunicet Sempronium, & fautores suos; Sempronius vitandus erit, non illius fautores; donec nominatim publicè declarentur excommunicati.

Secundò requiritur, vt eiusmodi denunciatio fiat publicè: Concilium enim exigit, vt sententia à Iudice publicetur: quod non habet locum, quando aliquis priuatim declaratur excommunicatus, aliaue censura ligatus: talis enim declaratio rationem publicationis habere non potest. Publica autem illa denunciatio fieri potest, vel in Ecclesia tempore sacrificij, vel litteris loco publico affixis, iuxta consuetudinem loci.

Tertiò, vt talis vitari debeat, necesse

est vt probabiliter constet eum fuisse denunciatum, siue per famam publicam, siue per virum aliquem probum, & fide dignum id sciatur. Quòd si verisimiliter constet, famam esse falsam, aut tibi renunciantem fuisse deceptum, aut certè eū qui excommunicatus fuerat, iam esse absolutum, tunc non teneris illum vitare.

Quartò, vt quis ob percussione[m] clerici vitari debeat, duo requiruntur: primò, vt ea percussio adeò sit notoria maiori parti vicinorum, vt nulla tergiversatione celari possit. Secundò vt percussor clerici nullo iuris suffragio se excusare valeat. Quæ duæ conditiones non semper concurrunt: nam plerumque aut factum pluribus non innotescit, aut percipienti ius vel verè, vel apparenter suffragari potest.

Itaque, si Sacerdos habens iurisdictionem, siue ordinariam, siue delegatam, sit modo prædicto excommunicatus, aut percussor clerici, absolutio ab illo data, extra periculum mortis, nullius est valoris. Secus verò, si non sit nominatim, aut publicè denunciatus, aut percussio clerici non sit notoria, vel aliqua ratione excusari possit: talis enim est toleratus ab Ecclesia, quæ iurisdictionis illi concessæ vsum non impedit.

CONCLUSIO VI. Requiritur etiam ad valorem absolutionis, ut iurisdictio non sit impedita, vel limitata per casuum reservationem.) Ut hoc intelligas, Nota 1. eos qui iurisdictionem habent ordinariam, posse sibi peccata reservare. Quod non tantum verum est de summo Pontifice, & Episcopo, sed etiam de Parocho: cum enim ipse possit suam iurisdictionem alicui delegare, potest id facere vel sine limitatione, vel cum limitatione aliqua, certos videlicet casus sibi reservando.

Nota 2. pastores ordinarios posse sibi reservare peccata mortalia, etiam si censuram adiunctam non habeant; quia cum necessaria sit iurisdictio, etiam ad absolvendum à culpa, quæ censuram adiunctam non habet, certè ea limitari, vel extendi potest, iuxta beneplacitum illius qui iurisdictionem confert.

Nota 3. reservari posse peccata mortalia merè interna, cum non minùs ad eorum absolutionem, iurisdictio requiratur quàm externorum; ea tamen de facto reservari non solent, eò quòd eorù reservatio ad regimen externum Ecclesiæ, quod maximè spectari debet parùm conducatur. Quòd spectat ad peccata venialia certum est ea non posse ita reservari de poenitentia. E

uari, ut teneatur quis ea confiteri tali Sacerdoti, sicut mortalia reservata; absolute enim nemo tenetur eiusmodi peccata confiteri, cum aliis modis eorum absolutionem obtinere queat.

Nota 4. peccata reservata directe remitti posse; tum à reservante, tum ab eo qui est superior reservantis, quoad iurisdictionem istius fori; tum denique ab eo qui ab illis potestatem habet, quoad hoc delegatam, siue talis facultas directe concessa fuerit ipsi confessario, siue tantum indirecte, per facultatem alicui concessam, eligendi confessorem à quo à reservatis absoluat.

Nota 5. Superiorem teneri inferiori petenti facultatem, ut ab alio absolvi possit à casibus reservatis, eam concedere; tum quando inferior iusta de causa non vult confiteri suo superiori, tum quando renuit ei confiteri ex gravi verecundia & periculum est ne peccatum aliquod scienter prætermittat; tum quando verisimile est concessionem illius facultatis magis profuturam inferiori, quam negationem eiusdem, quia nimirum casus reservari debent in utilitatem subditorum, non autem in eorum detrimentum. Imò superior graviter peccat, si à confessario inquirat, quis sit ille qui pec-

DE POENITENTIA. CAP. VI. 99

tatum perpetravit, aut aliis indirectis interrogacionibus detegere tentet aliquas circumstantias, per quas in notitiam illius veniat: hoc enim est procurare, ut sigillum sacramentale frangatur, quod sine graui peccato fieri nequit.

Nota 6. onus se presentandi superiori, ab eo imponendum non esse, quando aliquis petit facultatem ab ipso, ut ab alio absolui possit à casibus reservatis antea commissis. Nam vel ipse qui peccatum patrauit petit facultatem per seipsum, vel per alium: si per se, satis se presentat; si per alium, signum est eum nolle presentari suo superiori, atque adeò ad fugiendum tale onus velle alteri confiteri: frustra igitur superior tale onus ei imponeret, quia mallet non confiteri, quam talem conditionem acceptare.

CONCLUSIO VII. Ut quis validè absoluat à peccatis mortalibus nunquam confessis prater iurisdictionem, requiritur approbatio Episcopi.) Ita statuitur in Conc. Tridét. sess. 23. cap. 15. de Reformat. quod intelligendum est cum nonnullis limitationibus, quæ ibidem adducuntur. Primò, ut decretum non intelligatur de iis, qui audiunt confessiones Regularium: non enim necesse est, ut tales sint approbati ab Episcopo. Secun-

dò, nec de iis qui habent beneficium Parochiale: illi enim eo ipsò censentur approbati.

Vbi nota r. approbationem ad confessiones audiendas necessariam, dandam esse ab Ordinario Confessarij. Ita bis declaratum fuit à Cardinalibus sacræ Congregationis, quorum responsiones referuntur, post caput citatum Concilij Trident. Cuius rei ea ratio afferri potest, quia approbatio est actus iurisdictionis; quare cum confessarius approbetur, approbatio dari debet ab habente iurisdictionem in eum; atque ad eò ab Ordinario illius, cui tantum est subditus. Accedit quod approbatio est testimonium authenticum de sufficientia confessarij, quod proferri non debet, nisi à iudice ordinario illius.

Vnde cum Episcopus, in cuius diœcesi Regulares habitant, censeatur eorum Ordinarius, sicut ex antiquo iure ei tenebantur præsentari, ad audiendas confessiones sæcularium, ita ex nouo, ab eo approbandi sunt. Nec sufficit approbatio petita, si obtenta non sit: nam Concilium absolutè dicit, nullum etiã Regularem, posse confessiones sæcularium audire, nisi approbatus sit ab Episcopo: quòd autem petita sit approbatio, hoc non sa-

DE POENITENTIA. CAP. VI. 101
eis est, vt quis approbatus sit, sed tantum
vt approbari voluerit.

Nota 2. Episcopum non debere, sine
iusta causa, approbationem denegare, siue
Regulari, siue non Regulari eam peten-
ti; quia hoc non est opus gratiæ & fauo-
ris, sed iustitiæ: est enim iustum iudi-
cium, quo aliquis declaratur idoneus ad
confessiones audiendas: in quo approba-
tio distinguitur à delegatione iurisdic-
tionis, quæ est quædam gratia liberali-
ter facta à delegante. Quo fit vt possit
Episcopus non delegare suam iurisdic-
tionem, ad confessiones audiendas, ei,
quem idoneum declarat ad hoc munus
obeundum. Sicut autem tenetur Ordini-
narius approbationem concedere subdi-
to petenti, si conditiones requisitas ha-
beat; ita semel concessam non potest, sine
iusta causa, reuocare: & secus faciens,
peccat. Cæterum approbatio semel con-
cessa durat, quoad non reuocatur: vnde
etsi moriatur Episcopus, qui confessarium
approbavit, non propterea cessat appro-
batio.

Nota 3. ex probabili sententia, abso-
lutè approbatum à suo Ordinario, cen-
feri approbatum pro omnibus Ecclesiis, ita
vt in aliena diocesi possit deputari ad
confessiones audiendas, sine noua appro-

batione. Ita tenent nonnulli recentiores viri pij & docti, præter illos qui generatim docent, approbatum ab vno Episcopo, siue sit Ordinarius, siue non, censeri approbatum, pro tota Ecclesia. Ratio est, quia Concilium Trident in suo decreto exigit tantum approbationem Ordinarij ipsius confessarij, non autem pœnitentis. Quòd verò ea sola sufficiat, colligitur ex subiectis declarationibus Cardinalium. quia cum ibi dicatur, posse Episcopum eligere sibi non subditum, qui à suo Ordinario approbatus sit: Itemque Regularem tempore Iubilæi, posse eligere Sacerdotem à suo Ordinario approbatum, & non aliàs, aperte supponere videntur, vt iurisdictio Sacerdoti extraneo delegetur, satis esse quòd approbatus sit à suo Ordinario. Si tamen alia sit mens sacræ Congregationis Cardinaliũ, ei accuratè standũ est. Et interim prædicta sententia ita limitanda est, vt non liceat Sacerdotibus alicubi confessiones audire, renuente illius loci Episcopo, etsi à suo Ordinario approbati sint. Imo Episcopo non prohibente, vt facultate illa vtantur cautè, & tantum occurrente aliqua necessitate, vt si verbi causa, aliquo die festo multi accederent ad sacramentum pœnitentiæ, neque esset opportuni-

DE POENITENTIA. CAP. VI. 103
tas petendi approbationem ab Ordina-
rio loci. Quanquam fateor tutius esse, ea
facultate omnino non uti.

CONCLUSIO VIII. In Con-
fessario requiritur bonitas, scientia &
prudencia.) Hæc ita explico. In primis ut
sacramentum istud validè perficiatur, ne-
cesse est ut Minister illius ea præditus
sit bonitate, quia necessaria est ut sine fi-
ctione, & cum intentione debita absolu-
tionem conferat. Ut autem absolutio non
modo validè, sed etiam sanctè, & apè
Ministri conferatur, necesse est ut ille
gratia habituali præditus sit, ut patet ex
dictis, ubi de Sacramentis in genere.

Hinc colligo, ut quis dignè eligatur
ad hoc ministerium, necesse esse per se
loquendo, ut sit vir bonus, & bonæ famæ:
nisi enim talis sit, non potest sanctè, & sine
scandalo exercere tale ministerium: qua-
re nec ab alio eligi potest ut illud exer-
ceat. Si tamen eligatur, valebit sacra-
mentum ab eo collatum: quia eiusmodi
bonitas non requiritur ad valorem, &
substantiam sacramenti, sed tantum ad
rectum illius usum. Dixi per se loquendo:
nam in graui necessitate, ille eligi po-
test, qui peccatis se contaminare so-
let.

Requiritur etiam scientia aliqua, ut

quis dignè hoc sacramētum administret, quia cum se habeat per modum iudicij, ea scientia requiritur quæ necessaria est, vt sententia iustè & debitè in hoc foro feratur: quod valdè operosum est, cum agatur de conscientia hominis, & de peccatis in ea latentibus, quæ diligenter examinanda sunt, & ponderanda iuxta cuiusque speciem, & circumstantias aggrauantes, vt iusta pro iis satisfactio imponi possit. Quare necesse est, vt confessarius possit discernere, an peccatum aliquod cuius fit confessio, sit mortale an tantum veniale; quanam sint peccati species, & circumstantiæ aggrauantes, vel minuentes; quanam sint peccata reseruata, à quibus absoluere nequit; quanam ex illis censuram adiunctam habeant, & similia, quæ sigillatim Summistæ prosequuntur.

Ex quo collige, superiorem exponentem subditum, qui caret scientia requisita ad confessiones audiendas, eique suam iurisdictionem delegantem; itemque confessarium qui sine eiusmodi scientia, tale ministerium exequitur, peccare grauiter; eò quòd graue peccatum est, committere sacrum ministerium indigno, & indignè illud exequi. poterit tamen interdum inferior ex obedientia, licitè illud munus suscipere, credens suo supe-

DE POENITENTIA. CAP. VI. 105
aiori iudicanti eum esse idoneum, ad
confessiones audiendas.

Notandum tamen est Sacerdotem
ignarum, confessiones audientes, à pecca-
to excusari in tribus casibus, primò quã-
do quis versatur in articulo, aut probabi-
li periculo mortis, neque alius adest, à
quo possit absolui. Secundò quando no-
uit eum, cuius confessionem excipit, esse
virum doctum, qui probè scit species, nu-
merum, & circumstantias peccatorum ex-
plicare: quique illius ignorantiam sup-
plere potest. Tertiò quando audit per-
sonas spirituales, quæ non nisi venialiter,
vt plurimum, peccare solent.

Eget tandem confessarius magna pru-
dentia, quia cum Medici personam gerat,
diligenter curare debet, vt ea remedia
ægroto adhibeantur, quæ ad illius ani-
mam sanandam, & in posterum contra
morbi vim muniendam, aptiora esse vi-
debuntur, vt monet Catechismus Ro-
manus, de confessione num. 57.

SECTIO II.

De obligatione Confessarij.

CONCLUSIO. I.

QVando confessarius probabiliter credit, pœnitentem, ex negligentia, aliquid necessarium ad integritatem confessionis omittere, tenetur eum interrogare, circa id quod prætermittere existimatur, illumque, non præmissa eiusmodi interrogatione, absolvens peccat mortaliter.) Ratio est, quia eo modo absolvens, applicat formam absolutionis insufficienti materiæ, nimirum confessioni non integræ formaliter, quod est sacrilegium. Ex inadvertentia tamen inuincibili, illam interrogationem omittens, non peccat, quod si hoc fiat ex negligentia leui, peccatum erit veniale.

Quo loco observandum est I. Confessarium non debere esse nimis scrupulosum, in interrogationibus faciendis, sed debere tantum ea interrogare, quæ probabiliter credit à pœnitente, spectata illius conditione, commissæ fuisse. Quod si absque vlla probabilitate, & ex scrupu-

DE POENITENTIA. CAP. VI. 107

lo tantum putet, à pœnitente aliquid omissum esse, eum interrogare non debet; & idem dic, si bona fide existimet illum integrè confessum fuisse. Non debet autem omnes interrogare æqualiter, sed quemlibet iuxta statum & conditionem illius, ac peccata confessa. In quibus interrogationibus faciendis, adeò prudenter confessarius se gerere debet, ut non det occasionem pœnitentibus postea ridendi; neque eos doceat, quæ fortè ignorant; quod diligenter in peccatis quæ castitati aduersantur, obseruandum est.

Obseruandum 2. quando confessarius scit, ex alterius tantum relatione, pœnitentem aliquod peccatum perpetrasse: ipse tamen interrogatus, negat se illud commisisse, illius dicto standum esse: vel existimandum alteri confessum esse, & propterea peccatum reticere. Quod si confessarius ipse vidit, peccatum aliquod mortale à pœnitente committi, quod ipse postea reticet in confessione: tunc si probabiliter iudicare potest, eum alteri confessum esse, debet illum absoluerè. Si vero certo constet, pœnitentem nemini confessum esse, & ipse etiam interrogatus neget, se prædictum peccatum perpetrasse, absoluerè non est, utpote nolens integrè confiteri: ad eum modum quo

ille absolui non debet, quem constat sufficienter de peccatis non dolere. Licet enim in iudicio externo, quod publicum est, requiratur scientia publica, ad convincendum reum, nec priuata sufficiat; in interno tamen, quod ordinatum est ad bonum priuatum poenitentis, & fit secreto, confessarius uti potest priuata scientia, ad arguendum poenitentem.

CONCLUSIO II. Confessarius debet poenitenti absolutionem negare, quando constat eum legitime non esse dispositum. Ratio est, quia cum exerceat officium iudicis, debet iustam sententiam proferre: sententia autem non esset iusta, si absolutione indignum absolueret. Accedit quod dispositio poenitentis necessaria ad effectum huius sacramenti, requiritur etiam ad valorem absolutionis: quare si Sacerdos absolvere tentaret poenitentem non rite dispositum ad gratiam consequendam, absolutionem proferret supra indebitam materiam, & sacrilegium perpetraret.

Hinc sequitur confessarium, antequam absolutionem proferat, debere probabiliter existimare: poenitentem sufficienter esse dispositum, tum respectu temporis praeteriti, si nimirum satisfecit obligationi, qua tenebatur aliquid exequi sub

DE POENITENTIA CAP. VI. 109
mortalis; tum respectu presentis, si sufficienter dolet de peccatis à se commissis, quod ordinariè confessarius ex modo narrandi peccata, aut ex aliis signis externis deprehendere potest; iis autem deficientibus, poenitenti dicenti, se ex animo dolere, credere debet. Tum denique respectu futuri, si poenitens firmiter proponat in posterum peccata, & eorum occasiones vitare; etsi confessarius probabiliter iudicet, eum diu non seruaturum eiusmodi propositum.

Porro sicut non debet confessarius absoluerè poenitentem non dispositum, ita ritè dispositum absoluerè tenetur: cum enim sit iudex, auditâ integrâ causâ, reum qui absolutione dignus est, absoluerè debet: eò vel maximè, quod Deus cuius vices gerit, eiusmodi poenitentem vult à peccatis absolui, eum ab eo nihil aliud exigat, quam legitimam dispositionem.

Hoc autem procedit, etiam de confessario delegato: nam etsi ille non teneatur confessionem alicuius audire; si tamen audiat, tenetur poenitentem, integrè, & cum debito dolore, ac proposito non peccandi confessum, absoluerè: hoc enim æquitas iudicij postulat. Censeri autem debet poenitens ritè dispositus, etsi sequa-

110 TRACTATUS

tur opinionem in praxi probabilem, cuius oppositam confessarius probabiliorem existimat, quia tuta conscientia sequi possumus id quod probabile est, ut suppono ex dicendis in Theologia Morali. Unde peccaret, confessarius, si absolutionem negaret poenitenti, qui opinioni illius, quantumvis probabiliori, se conformare nequit.

CONCLUSIO III. Tanta est obligatio seruandi sigillum sacramentale, ut non liceat quacunque ex causa, siue directè, siue indirectè illud violare, ut omnes communiter tradunt.) In primis quod sit grauis obligatio seruandi sigillum sacramentale, seu non reuelandi peccata, quæ in confessione audiuntur, patet. Cum enim Christus sacramentum Poenitentiae instituerit, tanquam medium necessarium, quo homines uti tenentur, ad obtinendam veniam peccatorum, etiam occultorum, & grauissimorum; consequenter instituisse censetur ea omnia, sine quibus commodè hoc sacramentum administrari non potest, tale autem est sigillum secreti: nam si fas esset Sacerdoti ea detegere, quæ in confessione audiuit, confessio valdè odiosa omnibus redderetur. Quod maximum esset inconueniens, tum quia grauis fieret iniuria

DE POENITENTIA. CAP. VI. 111

sacramento; tum quia homines non audent peccata graua detegere, & ita periret præcipuus confessionis fructus, qui in eo consistit, quod per illam eiusmodi peccatis, remedia conuenientia adhibeantur.

Deinde, quod tanta sit vis prædictæ obligationis vt ex nulla vnquam causa, verbi causa, ad impediendum aliquod malum, siue priuatum, siue publicum etiã grauissimum, sigillum sacramentale infringere liceat. Probatum eadem ratione, quia cùm hoc sacramentum à Christo institutum sit, tanquam secunda post naufragium tabula, sine qua homines ad portum salutis vehi nequeunt, seu tanquam medium ad salutem necessarium, iis qui post baptismum in peccatum mortale lapsi sunt; multò minus malum est quodcũque nocuentũ temporale, siue priuatum, siue publicum, quam occasio data hominibus, non vtendi hoc sacramento: ab eo autem vsu auerterentur, & exosa omnibus fieret confessio, si fas esset Sacerdoti, sigillum sacramentale infringere.

Tertio, quod nefas sit hoc sigillum violare, siue directè, siue etiam indirectè, probatur, quia moraliter perinde est, quouis modo confessionem prodas; cùm ex

quacumque reuelatione idem sequatur effectus, nimirum quod pœnitenti confessio exosa reddatur, & fiat iniuria sacramento.

Hinc, si superior per solam confessionem cognoscat, aliquem ex suis subditis esse indignum officio quod exercet, aut quod profequitur; non debet illum à tali officio amouere, aut ei suffragium negare, si hoc fieri nequit, sine reuelatione indirecta sigilli sacramentalis. Imò et si non sit periculum aliquod reuelationis respectu aliorum; si tamen pœnitens suspicaturus sit, se priuari officio quod possidet, aut à consequendo repelli, propter peccatum in confessione manifestatū; superior non potest tunc uti scientia acquisita per confessionem, & inferiorem amouere ab officio, aut ei suffragium denegare: tum quia hæc esset tacita exprobratio peccati in confessione auditi, quæ extra confessionem illicita est, siue fiat verbis, siue factis; tum quia hoc modo confessio redderetur valde onerosa; siquidem inferiores non auderent confiteri suis superioribus ea peccata, propter quæ ab officiis suis meritò possent amoueri.

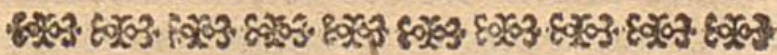
Quæres, an possit superior amouere ab officio, quem per solam illius confessio-

DE POENITENTIA. CAP. VI. 113
nem eo indignum nouit, si nullum sit
periculum exprobatationis, vel reuelatio-
nis sigilli. Respondeo negatiuè quia cùm
Clemès VIII. in decreto de casibus refer-
uatis, pro Religiosis edito, statuatur ut su-
periores Regularium caueant diligentis-
simè, ne ea notitia quam de aliorum
peccatis in confessione habuerunt, ad ex-
teriorem gubernationem vtantur; ideo
cuiusmodi superiores in nullo casu, ad re-
gimen externum, cognitione per con-
fessionem habita, vti debent.

Nota, non modo esse contra hoc si-
gillum reuelare peccata, sed etiam dete-
gere circumstantias, & obiecta peccato-
rum interiorum, quæ aliquis confessus
est: item alia multa quæ communiter
afferri solent, ad explicationem pecca-
torum, licet vel parum, vel nihil omnino
ad id conducant; imò nonnunquam im-
prudenter dicantur. Si enim fas esset ea
reuelare, multi retraherentur à confes-
sione, aut certè ad eam cum fiducia non
accederent, quod accuratè vitandum est.
Quare confessarij valde solliciti sint, non
modo ea omnia alto silentio premere, ex
quorum reuelatione confessio posset red-
di odiosa viris sapientibus, & qui acri
iudicio pollent; sed illa etiam quorum
reuelatio simplices, & imprudentes ab

hoc sacramento retrahere posset: Græcis enim, ac Barbaris; sapientibus, & insipientibus debitores sumus.

CAPVT VII.

De affectu Pœnitentiæ quoad mortalium remissionem.

SECTIO I.

Quomodo per contritionem extra sacramentum peccata mortalia remittantur.

CONCLUSIO I.

PECCATA mortalia remitti possunt, tum per sacramentum Pœnitentiæ; tum per pœnitentiam quæ est virtus.) Prior pars sequitur ex dictis cap. 27. vbi ostendimus, hoc sacramentum esse à Christo eo fine institutum, vt per illud homo, qui post baptismum mortaliter peccauit, in gratiam cum Deo redeat, quæ ratio est, cur passim à Patribus dicatur, secunda post naufragium tabula. Item materiam huius sacramenti remotam quidem, esse peccata mortalia post baptismum com-